

*Sv. Simeon Mirotočivi,
Olgica Stefanović, Ljudi govore*

{xtyo_dropcap}U{/xtyo_dropcap} istoriji srpskog naroda, kao opšte mesto, uzima se postavka (teorija) po kojoj svi politički naponi i uspjesi **Stefana Nemanje** na objedinjavanju srpskih plemena (župa) dobijaju svoj pečat tek duhovnim ujedinjenjem Srba od strane njegovog sina Sv. Save. Ovakva polazna osnova - da je Nemanjinoj telesnoj (političko-državotvornoj) Srbiji tek „ravnoapostolni“ Sava dao dušu (Srpsku crkvu), tj. duhovno utemeljenje i identitet, samo bi delimično mogla biti prihvatljiva. Uloga srpskog vladara velikog župana Stefana Nemanje, kasnije

Svetog Simeona

Mirotočivog

, u zadobijanju hrišćanskog identiteta srpskog naroda i njegovog crkveno-državnog osamostaljenja, mnogo je veća od pukih vojno-političkih i državno-diplomatskih njegovih uspeha.

Istina, Nemanjinim vojnim i državno-diplomatskim naporima na objedinjavanju svih srpskih župa u jednu ujedinjenu srpsku državu, duhovno rascepkano stanje Srba nije se suštinski mnogo promenilo. Sa ovim političkim ujedinjenjem srpska plemena su dobila samo centralizovanu upravu, dok je njihova duhovna rascepanost ostala na delu. Ovome je doprinosila i usložnjena situacija na planu crkvene organizacije Srba. Naime, linija podele Istočne i Zapadne crkve na pravcu Beograd-Skadar (11-13. vek), išla je tačno srpskim teritorijama ili po kičmi srpskog naroda. Tako, sa prisajedinjenjem Raškoj drugih srpskih oblasti - Zete, Travunije i Zahumlja, unutar države Stefana Nemanje (1166-1196) našle su se i primorske oblasti koje su pripadale upravi Zapadne crkve, tj. rimskoga pape preko arhiepiskopija Bara, Splita i Dubrovnika.

Unutrašnjost Raške, pak, bila je pod duhovnom upravom Ohridske arhiepiskopije preko episkopa u Rasu, Beogradu, Braničevu, Nišu, Prizrenu i Lipljanu. Upravo ova duhovna neobjedinjenost, nepostojanje unutrašnje kohezione sile kao konstante srpske državotvornosti pre Nemanje, pa i za njegovo vreme, jeste najbolji pokazatelj njegovog delovanja i na duhovnom planu.

MIRENJE BRAĆE

{xtylo_dropcap}N{/xtylo_dropcap}alazeći se na granici dodira dva sveta različitih crkvenih, i uopšte kulturoloških predanja, duhovna podeljenost Srba pokazaće sve svoje slabosti ubrzo po Nemanjinom odstupanju sa vlasti. Najstariji Nemanjin sin Vukan, vladar Zete, uz pomoć rimskog pape i Ugarske, prognaće (oko 1202. g) svoga brata Stefana iz Raške. Period od 1202 do 1204/5. godine obeležen je bratskim (građanskim) ratom u Srbiji, sve dok na kraju Stefan uz pomoć Bugarske nije potisnuo Vukana iz Raške u Zetu. Da bi povratio mir u Srbiju, ali i potvrdio legitimitet svoje vlasti, Stefan poziva brata Savu da prenese u Srbiju svete i mirotčive mošti njihovog oca Simeona (Nemanje).

Posle latinske okupacije Svete Gore Atonske i svih nemira koji su tamo nastupili, arhimandrit Sava kreće sa moštima Sv. Simeona za Srbiju. U susret njemu i ocu izašla su oba brata na granicu sa Vizantijom (1207. g). Poklonjenje pred svetim i mirotčivim telom svoga oca, bivšeg srpskog vladara, a sada kanonizovanog svetogorskog svetitelja, sigurno je bio jedinstven, dirljiv i neponovljiv trenutak u životu - i Stefana i Vukana, ali i cele srednjovekovne Srbije. Uostalom, da li bi i danas u životu svakog čoveka bilo dostojanstvenijeg i obavezujućeg čina od trenutka da se pokloni pred svetim likom i svetomirotčivim telom svoga biološkog pretka? Nesumnjivo da je prenos Sv. Simeona, i svi potonji događaji vezani za njega u Srbiji, odlučujuće doprineo ne samo izmirenju braće, već i zaživljavanju jednog novog duhovnog pokreta, najpre u okvirima Studeničke lavre, a potom i šire.

SVETI SIMEONE, MOLI ZA NAS

Ti koji si braću svoju učio pokornosti a sinove svoje slozi.

I spoznao koliko je teško i krv rođenu obuzdati, i volju za osvetom izgoniti, i strast za vladanjem oplemeniti.

Ti koji znaš strašnu čežnju čovekovu za bezakonjem i tajnu sklupčanog zla u srcu njegovom,

Pogledaj na nas, decu svoju, sateranu u vreme najgore: crni vihori besne u nama i oko nas.
Vode su otrovane, i tlo zemaljsko, i vazduh koji dišemo,

Ali i duše su nam otrovane, Sveti, bezverjem i beznađem, i srca, odsustvom ljubavi i samilosti,
otrovnim jezikom otrovne laži bljujemo,

Pa sve što zasadimo vene. Sahnju nam vrtovi i kladenci, šume i potoci, usklici i smeh.

Pomozi nam, Mirotočivi, u strašnom času ovom kao što si uvek, sa Sinom svojim, Savom,
dolazio nam u ponoć, kroz osam vekova.

Molimo ti se Sveti Rodonačelniče, da i danas kao nekada, izmiriš braću Srbe, da se izmire vode
Raške i Zete, da tobom zasija svetlost božanskog mira i ljubavi.

Uputi nas kako da hodimo, i kuda, pa da Svetlost Gospodnju, u sebi ipak ugledamo, makar u
najvećoj daljini, iza tame ove.

Sveti Simeone, pomози, molimo Ti se. Mirotočivi, spasi nas.

Molitva hilendarskog monaha

SVETO MIRO U STUDENICI

{xtylo_dropcap}O{/xtylo_dropcap}dmah po dolasku u Srbiju, arhimandrit Sava postaje iguman manastira Studenice i svojim **Studeničkim tipikom** uređuje manastirski život. Istim tipikom on određuje da manastir Studenica zajedno sa drugih šest manastira čine Lavru Sv. Simeona, koja se još naziva i

Lavra Bogorodice

Studeničke

, ali i

arhimandrija Sv. Save. U Studenici Gospod će ponovo proslaviti svog ugodnika Simeona ponovnim istakanjem svetog mira i čudotvorenjem. Ovim počinje organizovani misionarski rad Sv. Save u Srbiji, koji karakteriše širenje kulta Sv. Simeona kao patrona Srba. Upravo na kultu srpskog svetog vladara Simeona Mirotočivog i ideji „novog Izrailja“ Srba, Sava će izgraditi svoje bogoslovsko obrazloženje viđenja Crkve Hristove kod Srba, svoju eklisiološku misao, ali i obrazloženje za društveno-političke prilike i gibanja u Srbiji. „Iznenadno“ čudo mirotočenja moštiju Sv. Simeona u Hilandaru, sukob braće, prenos moštiju u Srbiju, izmirenje braće i ponovno točenje svetoga mira u Srbiji svakako su bili nesvakidašnji događaji u srednjovekovnoj Srbiji koji su tražili svoje i društveno (narodno) i bogoslovsko objašnjenje.

U svim ovim događajima Sv. Simeon je centralna figura i jedini onaj koji je proslavljen pred Gospodom. Jedino je on, u dotadašnjoj srednjovekovnoj Srbiji, postao potvrđeni i blagodaću Duha Svetog proslavljeni svedok prave vere i pravog života. Svojim blagodatno-podvižničkim i vrlinskim životom Sveti Simeon je i sam postao stanište blagodatnih darova Duha Svetoga koji se, Simeonovim molitvenim zastupništvom, pojavljuju i čudotvore nad drugima, pa i nad celim Simeonovim „otačastvom“. Time je Sv. Simeon, bivši a sada Sveti vladar, postao primer i učitelj celom rodu srpskom pravo(g)slavnog vrlinskog života. Kao takav, Sv. Simeon i njegov svetački kult bili su Savi polazna osnova u misionarenju među sunarodnicima. Rasprostranjenost i prihvaćenost kulta novoproglašenog mirotočca Sv. Simeona kao rodonačelnika („novog Mojsija“, „novog Jakova“) i nebeskog patrona novog naroda Božjeg („novog Izrailja“) imala je, osim na planu unutrašnje misije crkve kod Srba, višestruki uticaj na srednjovekovni društveni život Srba. Na kultu Sv. Simeona, tj. na veličanju duhovne i istorijske ličnosti Nemanjine (Sv. Simeona) i njegovih zasluga za očišćenje Srbije od jeresi i jačanje života Crkve kod Srba (prisustvo njegovih mirotočivih moštiju jesu garant mira u državi), gradio se i program vladarske ideologije kuće Nemanjića.

Saglasno srednjovekovnoj vizantijskoj epohi, svetost je bila pravoslavni ideal čoveka i društva. Ličnost vladara oličavala je državu, a njegova svetost, samim tim, bila je garancija prosvetljenja i osvetljenja celog naroda. Na taj način Srbi su, preko kulta Sv. Simeona kao svetog nacionalnog vladara, sticali ne samo svoju prvu crkvenu samosvest i duhovnu homogenizaciju, već i svoju prvu etnocentralizaciju. Na kultu Sv. Simeona Mirotočivog, pored srpske (Savine) eklisiološke misli, biće osmišljena i jedna crkveno-politička teorija Srba, koja će svoj blizak izraz dobiti u vladarskoj ideologiji Nemanjića. Srpski ideolozi XIII veka gradili su na ideji svetoga vladara i osnivača dinastije državotvornu ideju mlade Srpske države. Ustanova kulta Sv. Simeona, koji je poslužio kao temelj za ustanovljavanje ostalih kultova Nemanjića, imaće veliki

značaj u daljem razvoju monasticizma i bogoslovlja kod srednjovekovnih Srba.

DELO PRETEČE

Delo Sv. Save s pravom se smatra delom apostola kulture i Hrišćanstva srpskog Pravoslaavlja u najširem smislu. Delo Sv. Simeona, pak, ostaje neznatno u senci Savinog dela, bez sumnje zbog prestiža kulturnog posleništva nad onim efemernijim, proisteklim iz političkog rada. Međutim, nikako ne treba zaboraviti da je upravo Sv. Simeon (Nemanja) ne samo preteča Savinog dela, već i njegov podstrekač, pa i izvor nadahnuća. Sve što je Sveti Sava bogoslovski i ideološki osmislio u svom misionarskom radu kod Srba, bilo je prožeto delom i ličnošću Sv. Simeona. Ostvarenost svoje bogoslovske i crkveno-narodne misli, njenu realnost i konkretizaciju kod Srba, Sava će imati u ličnosti Sv. Simeona Mirotočivog. Dakle, delo Sv. Simeona nije se manifestovalo samo u uspostavljanju jedinstva Srba na političkom planu već i verskom, kulturnom i ideološkom. Ličnost, život i delo Sv. Simeona, njegovo neispisano i nedovršeno Žitije, kao i svakog drugog svetitelja, ne može se u potpunosti sagledati samo iz ovozemaljske istorijske perspektive, već iz metaistorijske, iz perspektive Carstva Nebeskog i Simeonove proslavljenosti pred Živim Gospodom. Istinske vrednosti njegove ličnosti, ovozemaljskog života i dela dobijaju svoju potvrdu tek „sudom kategorija“ večnog Carstva Nebeskog. Takav pristup imao je i Sv. Sava u svom hagiografskom prikazivanju i himnografskom veličanju lika Sv. Simeona.

dr Mirko Sajlović, Pravoslavlje, Broj 974, Rubrika Duhovnost

Povodom 800 godina prenosa moštiju Sv. Simeona Mirotočivog iz Hilandara u Studenicu

<http://pravoslavlje.spc.rs/broj/974/tekst/sveti-simeon-mirotocivi-sveti-rodonacelnik-srba/>